

Avtalan samtykt og hvat so?

Oddagrein

TINGIÐ hevur nú endaliga samtykt avtaluna millum Føroyar og Danmark. Hóast flestu tingmenn eru fegnir um innihaldið í avtaluni, so vóru tað kortini fleiri røddir frammi undir viðgerðini á tingi um, at karmarnir um avtaluna eru ikki teir røttu. M.a. hevur javnaðarflokkurin víst á, at tað var skeiðt av landsstýrinum at gera eina avtalu, sum ikki greitt sigur frá, hvussu nógv feroingar fáa aftur í endurgjaldi fyri bankan. Sambandsflokkurin hevur sagt frá, at hann kann undir ongum umstøðum góðtaka tann partin av avtaluni, sum snýr seg um framtíðar sjálvstýris/loysingarpolitikkinn.

UMBODINI fyri landsstýrið eru tó ikki í va um, at avtalan er góð øll sum hon er. Víst verður serliga til samlaðu upphæddina, sum vit finga avskrivaða og hana, sum er fryst niður. Løgmaður hevur gjørt greitt, at tað hevur ómetaliga stóran týdning, at allar bindingar nú eru burtur millum londini. Hann hevur samtiðis lagt stóra áherðslu á, hvussu týdningarmikið - fyri ikki at siga líf/sneyðugt - tað er, at vit nú vísa fulla ábyrgd fyri tí, sum vit fytir okkum. Her ikki minst á búskaparliga økinum.

DANSKA fólkingið skuldi góðtaka avtaluna í gjár. Hetta kemur beint í kjalarvorrinum á einum orðaskifti í fólkinginum um ríkisfelagsskapin. Sambart tó orðaskiftinum skulu feroingar sjálfvirkar gera av, hvussu vit ynskja eitt framtíðar samstarv í ella uttan fyri ríkisfelagsskapin. Hóast danska stjórnin tyðuliga hevur sagt, at hon ikki fer at leggja seg út í hetta orðaskifti, tí hon heldur tað eiga at fara fram í Føroyum fyrst, so hava vit longu fingið nøkur signal úr Danmark, sum vit so kunnu tyða sum okkum lystir. M.a. hevur nýggi ferðslumálaráðharrin gjørt greitt, at stjórnin ynskir at feroingar yvirtaka flogvallarokkið. Hesum hevur Finn-bogi Arge víst aftur, og hevur sagt, at flogvøllurin er enn og verður tað eisini í næstu framtíð danskt ábyrgdarokki. Vit hava so høyrð Mogens Lykketoft siga, at danska statskassin herferit er stongdur fyri feroingar tvs. at stjórnin fer ikki at lata feroingum hjálp, um her bráðliga aftur er brúk fyri tí. Stjórnin fer heldur ikki at læna pengar til Føroya ella veðhalda fyri lánum.

HETTA er greið tala og skal helst skiljast sum politikkurin frá danskari síðu mótvægis Føroyum nú eftir juniavtaluna. Hvussu verður við flogvallarspurninginum fáa vit helst meira av vita um í næstu framtíð, og áhugavert verður at frætta, hvat alt landsstýrið heldur um hetta málið. Ein kann spyrja, hvussu tað ber til, at eitt landsstýri, sum vil sjálfstýri og loysing frá Danmark, so avgjørt visir aftur einum ynski/kravi frá donum um, at vit yvirtaka raksturinn av flogvøllinum - tí hesin gevur stórt hall. Áhugavert verður at fylgja hesum og øðrum spurningum, nú h landsstýrið hevur lagt til brots, og har vit vita, at tað innanhýsir eru ymsar meiningar um, hvussu ein sjálvstýrisáttan skal siggja út.

NÚ bankamálið er fingið frá hondini, og nú avtalan er komin uppá pláss, verður aftur tíð til at umrøða onnur tyðandi mál. Vónandi fara vit at fáa eitt opið og breitt orðaskifti um sjálvstýris/loysingaráttanir landsstýrisins. Sosialurinn ætlar sær, sum tað demokratiska forum blaðið er, at geva hesum orðaskifti alla ta viðgerð og rúmd, sum til ber. Eftir okkara tykki er hetta meira umráðandi enn nakrantíð áður, nú vit skulu hava fólkaatkvøður um mál, sum snúgva seg um okkara felags framtíð. Vit eru ikki von at hava fólkaatkvøður, og tí er tað so alneyðugt við røttum og nógvum upplýsingum. Feroingurin má hava allar neyðugar fortreytir fyri at kunna taka støðu til sína egnu og eftirkomaranna framtíð. Bæði lögmaður og varalögmaður hava mint fjølmóðlarnar á, hvussu stóra ábyrgd hesir hava í umrøddum málum. Vit fara í hesum sambandi eisini at minna lögmann, varalögmann og aðrar leiðandi politikarar á, hvussu stóran tyðning tað hevur, at teir spæla við opnum kortum og kalla og nevna tingini tað tey veruliga eru. Í hesum sambandi hava vit áður sóknast eftir eini frágreiðing um tey mongu hugtøk, sum verða brúkt/misbrúkt, tá tað ræður um framtíðar viðurskiftini millum Føroyar og Danmark.

Sosíalurinn

Viðmerking:

Støðan í Ríkisfelagsskapinum

Hetta innleggið hevði Jóannes Eidesgaard í Fólkinginum mikudagin, tá ein fyrispurningur frá Dansk Folkeparti til forsætisráðharran um støðuna í Ríkisfelagsskapinum varð svaraður:

Rígsfællesskabet har en mere end 600 år gammel historie. Færøerne har ikke på noget tidspunkt ønsket netop denne rigsfællesskab, men som et land, der betalte skat til den norske konge, endte vi i slutningen af det 14. århundrede sammen med Norge under den danske trone. Ved freden i Kiel i 1814 kom Norge fri af den danske overmagt, mens Norges oprindelige kolonier Island og Færøerne fortsatte med at tilhøre Danmark-Island til 1944, mens Færøerne stadigvæk er i rigsfællesskabet.

Men den nye koalition på Færøerne med Hr. Óli Breckmanns parti Folkeflokkun i spidsen sammen med Republikanerne har nu et stærkt ønske om at opheve denne del af rigsfællesskabet, der inkluderer Færøerne.

Op tilsyneladende er behovet for at kunne proklamere denne suverænitet større end viljen til at forberede Færøerne til virkeligt at være selvstændige både politisk og økonomisk.

Tager vi den økonomiske side først, så er det klart, at vi med egne indtægter fra det færøske samfund skal erstatte det bloktilskud, vi får på godt og vel 900 mio. kr. om året. Det er en økonomisk nødvendighed, hvis man ikke ønsker at nedsætte levestandarden så drastisk, at man kan undvære bloktilskuddet. Dette vil medføre, således som vi så tendensen i 1993, at alle dem, der ikke ønsker at være andenklasses borgere i et Nordisk Samfund, de udvandre, og befolkningsantallet vil falde drastisk.

På den politiske side ligger der mange løste opgaver. Ethvert moderne demokrati bygger på de tre grundprinciper: den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt. Har man ikke disse, så får man svært ved at kalde sig et moderne demokrati.

Reelt har vi den lovgivende magt i Lagtinget, men de begrænsninger, der lig-

ger i hjemmestyreordningen gør, at en del af den lovgivende magt fortsat ligger hos Folketinget og ikke kan overdrages til Færøerne.

Vi har den udøvende og den lovgivende magt på de områder, som er færøsk særanliggende, men også en del af den udøvende magt ligger hos danske myndigheder, nemlig hos politi- og anklagemyndigheden.

Op den dømmende magt er pæredansk.

En løsrivelse uden de nødvendige forberedelser på både den økonomiske og politiske område bør betragtes som noget af en hasarderet satsning, da man ikke kender følgerne til bunds.

Op en amputeret suverænitet er ikke meget værd.

Det er vel vores opgave som politikere at sørge for, at vi udbygger og forbedrer det samfund, som vi er valgt til at administrere, således at befolkningen ved vores handlinger kan føle sig tryk.

Men selvfølgelig skal vi have ændringer, og selvfølgelig skal vi stadig udbygge vores selvstyre, således at vi som politisk målsætning har, at Færøerne skal være politisk og økonomisk uafhængige af Danmark.

Men for at nå dette mål, skal vi gøre et stort stykke hjemmearbejde. Det har ikke noget formål i sig selv at få lov at proklamere en selvstændighed, hvis den ikke er reel. Men det har et formål, at vi fortsat udbygger vores selvstændighed på samtlige områder, således at vi får en reel selvstændighed.

Derfor er det vores anbefaling, at Lagtinget nedsætter en forfatningskommission for at udrede dette arbejde. Socialdemokratiet ønsker en selvstyrelov, der klart definerer samarbejdet mellem de to selvstændige nationer og folk, men dette samarbejde kan foregå i en eller anden form for rigsfællesskab.

Det færøske socialdemokrati vil gerne deltage aktivt

Jóannes Eidesgaard, fólkingismaður

i denne proces. Men vi anbefaler en målrettet politik til større selvstændighed inden for rigsfællesskabet, således at vi, når og hvis det færøske folk måtte ønske løsrivelse, så er vi udrustede og forberedte til at kunne stå på egne ben.

Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse om udarbejdelse af en hvidbog kan ikke anbefales, da man fra dansk side ikke kender de færøske ønsker på dette om-

råde. Vi må først få gjort vores hjemmearbejde og finde frem til de ændringer, der har en bred politisk og folkelig opbakning. Vel sagtens er det disse ønsker, der skal danne grundlag for hvidbogen omkring dette emne.

Regeringens udmelding om at man ville stille sig positiv til de færøske ønsker er meget fornuftig.

Jóannes Eidesgaard, MF

Kunngjørt verður ætt, vinum og kenningum at kæri maður, pápi, abbi og verfaðir okkara

JOHN POULSEN

skræddari
Vatnsroyrar

andaðist á Landssjúkrahúsinum mikudagin 24. juni, 80 ára gamal.

Kistan fer úr Landssjúkrahúskapellinum fríggjadagin kl. 17.

Jarðarferðin verður úr Kedron í Sørvági leygardagin 27. juni kl. 14.

Adelaide,
Dánjal, Rutt og Ólavur við familjum

Tey ið ynskja at minnst John, kunnu lata eina peningagávu til Zarepta - konto í peningastovnunum.